

Από Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Κοινωνική Ευρώπη: ποια η κοινωνική πολιτική της ΕΕ;

Οι κοινωνικές πολιτικές είναι σημαντικές σε όλα τα στάδια της ζωής μας, από την παιδική ηλικία μέχρι και τη συνταξιοδότηση. Το ΕΚ πιέζει για πιο συντονισμένη ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική.

Έκδοση: 21-06-2017 Τελευταία ενημέρωση: 30-10-2023 - 17:26

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εργάζεται για μια πιο κοινωνική Ευρώπη ©AP images/European Union - EP

Η ΕΕ βρίσκεται στις πρώτες θέσεις παγκοσμίως, στους τομείς που αφορούν την [ποιότητα ζωής](#) και την ευημερία. Ωστόσο υπάρχουν πολλές προκλήσεις.

Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης εξακολουθούν να είναι αισθητές σε κάποια κράτη μέλη και η [ανεργία](#) εξακολουθεί να βρίσκεται σε υψηλά ποσοστά σε ορισμένες περιοχές. Η [γήρανση του πληθυσμού της ΕΕ](#) έχει ως συνέπεια να δημιουργούνται ανησυχίες για τη βιωσιμότητα των συστημάτων ασφάλισης και προστασίας, ενώ ο τομέας της απασχόλησης υφίσταται βαθιές αλλαγές εξαιτίας της τεχνολογικής προόδου, της παγκοσμιοποίησης και της ανάπτυξης της συνεργατικής οικονομίας.

Η πανδημία του κορονοϊού είχε επίσης μεγάλο αντίκτυπο στις κοινωνικές πολιτικές, οδηγώντας την ΕΕ να λάβει [σειρά μέτρων](#) για να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις της πρωτοφανούς αυτής κρίσης.

Ποιος είναι αρμόδιος για την κοινωνική πολιτική; ΕΕ vs εθνικές κυβερνήσεις

Οι αρμοδιότητες της ΕΕ είναι περιορισμένες στα κοινωνικά ζητήματα, καθώς τη μεγαλύτερη ευθύνη την έχουν οι εθνικές κυβερνήσεις.

Αυτό σημαίνει ότι οι εθνικές κυβερνήσεις και όχι η Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι αρμόδιες να αποφασίσουν για μια σειρά ζητημάτων όπως ο κατώτατος μισθός, ο ρόλος των συλλογικών διαπραγματεύσεων, τα συνταξιοδοτικά συστήματα και η ηλικία συνταξιοδότησης αλλά και τα επιδόματα ανεργίας.

Ωστόσο, η Ευρωπαϊκή Ένωση παίζει ένα σημαντικό ρόλο μέσα από τη διαδικασία ενσωμάτωσης αλλά και από τη δημιουργία μέσων κοινωνικής προστασίας. Αυτά συμπεριλαμβάνουν ευρωπαϊκή νομοθεσία, χρηματοδότηση και εργαλεία για τον συντονισμό και την αξιολόγηση των εθνικών πολιτικών. Επίσης, η ΕΕ ενθαρρύνει τις χώρες να μοιράζονται καλές πρακτικές σε ζητήματα όπως η κοινωνική ένταξη, η φτώχεια και οι συντάξεις.

Η αρχή της ισότητας της αμοιβής ανδρών και γυναικών καθώς και το δικαίωμα των εργαζομένων για ελεύθερη μετακίνηση μεταξύ των χωρών της ΕΕ, αποτελούν θεμελιώδεις αρχές της ΕΕ ήδη από το 1957, με τη Συνθήκη της Ρώμης. Προκειμένου να γίνει εφικτή η μετακίνηση των εργαζομένων υιοθετήθηκαν περαιτέρω διατάξεις, όπως αυτές για την αμοιβαία αναγνώριση των διπλωμάτων, εγγυήσεις για ιατρική περίθαλψη όταν βρίσκεται κάποιος στο εξωτερικό και διασφαλίσεις σχετικά με τα ήδη αποκτημένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα.

Επίσης, υπάρχουν κανόνες για τις συνθήκες εργασίας και νομοθεσία για την καταπολέμηση των διακρίσεων στο εργασιακό χώρο αλλά και διασφαλίσεις για την υγεία και την ασφάλεια των εργατών.

Η ΕΕ υποστηρίζει τα κράτη μέλη στις προσπάθειες εκσυγχρονισμού των συστημάτων υγειονομικής τους περίθαλψης μέσω της χρηματοδότησης και της βελτίωσης της νομοθεσίας σε ποικίλους τομείς, όπως είναι η αντιμετώπιση των ασθενειών, η βελτίωση της υγιεινής στους χώρους εργασίας και η ασφάλεια τροφίμων.

Το Νοέμβριο του 2017, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημιούργησαν τον [Ευρωπαϊκό Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων](#), που στοχεύει στην εξασφάλιση νέων και αποτελεσματικών δικαιωμάτων, στη στήριξη μιας δίκαιης και εύρυθμης αγοράς εργασίας αλλά και στην ενίσχυση της κοινωνικής πρόνοιας. Ο πυλώνας στηρίζεται σε 20 αρχές και περιλαμβάνει μια σειρά

πρωτοβουλιών που συνδέονται με τις ίδες ευκαιρίες και την πρόσβαση στην αγορά εργασίας, τις δίκαιες εργασιακές συνθήκες κι ένα επαρκές επίπεδο βιώσιμης κοινωνικής προστασίας.

Από τα πρώτα στάδια της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει επανειλημμένως καλέσει την ΕΕ να διαδραματίσει πιο ενεργό ρόλο στα κοινωνικά ζητήματα, υποστηρίζοντας τις προτάσεις της Επιτροπής σε αυτόν τον τομέα.

Κοινωνικά δικαιώματα για τους Ευρωπαίους που εργάζονται στο εξωτερικό

Ο [συντονισμός των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης](#) διασφαλίζει την κοινωνικής προστασία των πολιτών που μετακομίζουν σε άλλη χώρα της ΕΕ.

Το 2019, οι ευρωβουλευτές ενέκριναν τη σύσταση της [Ευρωπαϊκής Αρχής Εργασίας](#) με στόχο τη δίκαιη και απλή εφαρμογή των ευρωπαϊκών κανόνων σχετικά με την εργασιακή κινητικότητα και τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης.

Το 2018, το Κοινοβούλιο ενέκρινε νέα νομοθεσία σχετικά με τους [αποσπασμένους εργαζομένους](#) ώστε να εξασφαλιστεί "ίση αμοιβή για εργασία ίσης αξίας στον ίδιο τόπο".

Στήριξη των ανέργων και των νέων

Το [Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο](#), που συστάθηκε το 1957, συνιστά το κύριο μέσο της ΕΕ για τη στήριξη της απασχόλησης και προώθησης της κοινωνικής ένταξης. Έχει στηρίξει εκατομμύρια άτομα στην απόκτηση νέων δεξιοτήτων και στην εύρεση εργασίας.

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+: βοήθεια προς τα πιο ευάλωτα άτομα

Τον Ιούνιο του 2021, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υιοθέτησε νέους κανόνες για την καταπολέμηση της ανεργίας και της φτώχειας της ΕΕ εν καιρώ πανδημίας. Το [εκσυγχρονισμένο και εξορθολογισμένο](#) Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο + εστιάζει στα παιδιά και στη νεολαία. Περιλαμβάνει την συγχώνευση υπαρχόντων ταμείων και προγραμμάτων, και τη συνένωση των πόρων τους.

Το [Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση \(ΕΤΠ\)](#) παρέχει στήριξη στους εργαζομένους που απολύονται λόγω μεγάλων διαρθρωτικών αλλαγών στη μορφή του παγκόσμιου εμπορίου. Το 2021, οι ευρωβουλευτές [υιοθέτησαν νέους κανόνες](#), διευρύνοντας το πεδίο εφαρμογής του ταμείου ώστε να εξασφαλιστεί η παροχή βοήθειας σε όσους χάνουν την εργασία τους λόγω της ψηφιοποίησης, της αυτοματοποίησης, της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών.

Το [Ευρωπαϊκό Δίκτυο των Υπηρεσιών για την Απασχόληση](#) (EURES) είναι ένα δίκτυο εργασιακής κινητικότητας που παρέχει ενημέρωση, καθοδήγηση και υπηρεσίες για την πρόσληψη και την εξεύρεση εργασίας στα άτομα που αναζητούν εργασία και στους εργοδότες.

Η ΕΕ δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην παροχή βοήθειας στους νέους που εισέρχονται στην αγορά εργασίας. Το 2013, τα κράτη μέλη ενέκριναν την Ευρωπαϊκή Εγγύηση για τους Νέους, μια πρωτοβουλία χάρη στην οποία όλοι οι νέοι κάτω των 25 ετών θα λαμβάνουν ποιοτική προσφορά εργασίας, συνεχή εκπαίδευση, μαθητεία ή πρακτική άσκηση εντός τεσσάρων μηνών από τη στιγμή που καθίστανται άνεργοι ή εξέρχονται από την επίσημη εκπαίδευση.

Το [Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης](#) προσφέρει στους νέους την ευκαιρία να συμμετάσχουν σε δραστηριότητες αλληλεγγύης για την Ευρώπη. Το 2021, οι ευρωβουλευτές ενέκριναν τον εκσυγχρονισμό του προγράμματος, το οποίο περιλαμβάνει ειδικό σκέλος για δράσεις ανθρωπιστικής βοήθειας (που προηγουμένως συνιστούσαν ανεξάρτητο πρόγραμμα) και αποτελεί, για πρώτη φορά, αυτοτελές πρόγραμμα με δικό του προϋπολογισμό.

Συνθήκες εργασίας

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εργάζεται για τη θέσπιση νέων ελάχιστων δικαιωμάτων των εργαζομένων, όπως η διάρκεια της δοκιμαστικής περιόδου, του χρόνου εργασίας και των περιοριστικών συμβάσεων.

Επίσης, οι ευρωβουλευτές ανανεώνουν συχνά τους ευρωπαϊκούς κανόνες για την [προστασία στον εργασιακό χώρο](#).

Ισότητα των φύλων

Η ΕΕ υιοθετεί νομοθεσίες, εκδίδει συστάσεις και ορθές πρακτικές για να βελτιώσει την ισότητα των φύλων στο χώρο εργασίας, την πολιτική και άλλους τομείς. Η μόνιμη επιτροπή για την ισότητα των φύλων πάντα εργαζόταν προς αυτή την κατεύθυνση και κάθε χρόνο διοργανώνονται εκδηλώσεις με στόχο την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση των πολιτών.

Οι ευρωβουλευτές στοχεύουν στην επίτευξη ικανοποιητικής ισορροπίας μεταξύ εργασιακής και προσωπικής ζωής. Το 2019 υιοθέτησαν νέους κανόνες για την καλύτερη εναρμόνιση εργασίας και ιδιωτικής ζωής και την ενίσχυση των δικαιωμάτων των γονέων και κηδεμόνων. Το 2021, οι ευρωβουλευτές υιοθέτησαν την [στρατηγική της ΕΕ για την ισότητα των φύλων](#), καλώντας την Επιτροπή να προτείνει ένα φιλόδοξο νέο σχέδιο δράσης για το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων με σαφείς στόχους για τη γεφύρωση του χάσματος μέσα στην επόμενη πενταετία.

Το Κοινοβούλιο εφιστά, ακόμη, την προσοχή στην ανάγκη καταπολέμησης συγκεκριμένων μορφών βίας κατά των γυναικών, όπως είναι η σεξουαλική παρενόχληση και η παρενοχλητική παρακολούθηση στον κυβερνοχώρο (cyberstalking), και της αύξησης της συνοχής των σχετικών πολιτικών της ΕΕ.

Οι ευρωβουλευτές υποστηρίζουν την ίση εκπροσώπηση αντρών και γυναικών στην πολιτική, με το ποσοστό των γυναικών την τρέχουσα κοινοβουλευτική περίοδο να είναι υψηλότερο από την προηγούμενη κοινοβουλευτική περίοδο. Αυξημένος επίσης είναι [ο αριθμός των γυναικών που κατέχουν υψηλές θέσεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο](#), με οχτώ γυναίκες αντιπροέδρους και 12 προέδρους επιτροπών.

Βελτίωση της δημόσιας υγείας

Η ΕΕ ρυθμίζει την έγκριση και την ταξινόμηση των φαρμάκων μέσω του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ρυθμιστικών Αρχών για τα Φάρμακα. Αφού τα εγκεκριμένα φάρμακα διατεθούν στην αγορά, η ασφάλειά τους παραμένει υπό συνεχή παρακολούθηση.

Η νομοθεσία της ΕΕ [θεσπίζει ελάχιστες προδιαγραφές υγείας και ασφάλειας στο χώρο εργασίας](#), όπως διατάξεις για τη σωστή χρήση εξοπλισμού, την προστασία των εγκύων και των νέων εργαζομένων, αλλά και την προστασία από την έκθεση σε επικίνδυνες ουσίες.

Η ΕΕ διασφαλίζει επίσης υψηλά επίπεδα ασφάλειας καθ' όλη τη διαδικασία [παραγωγής και διανομής των τροφίμων](#).

Το 2018, υιοθετήθηκε ένα νέος κανονισμός για τον περιορισμό της χρήσης αντιβιοτικών στη γεωργία και στην κτηνοτροφία και τη μείωση της εξάπλωσης της μικροβιακής αντοχής από τα ζώα στον άνθρωπο.

Η ποιότητα των υδάτων κολύμβησης της ΕΕ αποτελεί αντικείμενο παρακολούθησης μέσω της ευρωπαϊκής οδηγίας για τα ύδατα κολύμβησης.

Μέσω της Ευρωπαϊκής Κάρτας Ασφάλισης Ασθένειας, η ΕΕ προσφέρει στους πολίτες πρόσβαση σε ιατρικά αναγκαία και κρατική περίθαλψη κατά την προσωρινή τους διαμονή σε μια από τις χώρες της ΕΕ, με τους ίδιους όρους και το ίδιο κόστος (σε ορισμένες χώρες, δωρεάν) με τους ασφαλισμένους της εν λόγω χώρας.

Το 2021, εγκαινιάστηκε το νέο πρόγραμμα [EU4Health](#) της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027, ενισχύοντας την ικανότητα αντιμετώπισης υγειονομικών κρίσεων και βελτιώνοντας την πρόσβαση σε οικονομικά προσιτά φάρμακα και ιατρικό εξοπλισμό.

Αγορά εργασίας χωρίς αποκλεισμούς

Το Κοινοβούλιο πρότεινε μια σειρά μέτρων που έχουν ως στόχο τη διευκόλυνση της [επιστροφής στην εργασία](#) μετά από μακρά ασθένεια ή τραυματισμό και την καλύτερη ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες ή χρόνιες παθήσεις στην αγορά εργασίας.

Το 2019, οι ευρωβουλευτές ενέκριναν την [Ευρωπαϊκή πράξη για την προσβασιμότητα](#) που εξασφαλίζει ότι πολλά προϊόντα και υπηρεσίες, όπως έξυπνα κινητά και υπολογιστές - είναι προσβάσιμα για τα άτομα με αναπηρία στην ΕΕ.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε, βάσει των συστάσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, τη [στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία για την περίοδο 2020-2030](#).